

ЩОДО СУТНОСТІ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ ДОПУСКУ ДО КЕРУВАННЯ ТРАНСПОРТНИМИ ЗАСОБАМИ

Гаврилюк Р.В., здобувач

Запорізький національний університет

У статті розглянуто питання дозвільної системи допуску до керування транспортними засобами в Україні. Визначаються проблеми адміністративно-правового статусу особи у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху.

Ключові слова: безпека дорожнього руху, дозвільна система, адміністративно-правовий статус.

Гаврилюк Р.В. СУЩНОСТЬ РАЗРЕШИТЕЛЬНОЙ СИСТЕМЫ ДОПУСКА К УПРАВЛЕНИЮ ТРАНСПОРТНЫМИ СРЕДСТВАМИ / Запорожский национальный университет, Украина

В статье рассматриваются вопросы разрешительной системы допуска к управлению транспортными средствами в Украине. Определены проблемы административно-правового статуса лица в сфере безопасности дорожного движения.

Ключевые слова: безопасность дорожного движения, разрешительная система, административно-правовый статус.

Gavrylyuk R.V. THE ESSENCE OF THE PERMIT SYSTEM FOR ADMISSION TO THE DRIVING OF VEHICLES / Zaporizhzhya national university, Ukraine

The article examines the permit system for admission to the driving of vehicles in Ukraine. The author identified problems of administrative-legal status of the person in the field of road safety, which are considered from the perspective of relations between the individual and the state and individuals among themselves, within the development of "human-centric" ideology. Main attention is paid to the study of the mechanism of administrative-legal regulation of social relations. He stated that the legal order in the field of road safety is established using prescriptions and prohibitions. The features inherent in the licensing system as a means of administrative-legal impact on social relations in the field of road safety. The main types of permit system are the registration, certification, licensing, permitting. There is the detail analysis of the provisions granting the right to drive vehicles. The conditions for granting the right to drive vehicles are analyzed. The analysis of the problems in the training of citizens to obtain the right to drive vehicles is made. At the same time the author indicates that the profession of driver is one of the most popular and accessible, because the rationale for the restrictions and conditions for the deprivation of this right affect most of the population. It is presumed that the formation of the administrative-legal status of a Ukrainian citizen should take place from the perspectives that arise in connection with the socio-political changes in the country.

Key words: road safety, licensing system, administrative and legal status.

В аваріях на автошляхах світу щорічно гине 1 300 000 людей, близько 50 млн. осіб отримують травми, які призводять до інвалідності. Україна за рівнем смертності від ДТП посідає п'яте місце в Європі. У нашій країні щороку відбувається майже 200 тис. ДТП, з них 26 тис. – з тілесними ушкодженнями. Кожна третя загибла особа – молода людина віком до 29 років. За оцінками Всесвітнього банку, втрати української економіки від ДТП щорічно сягають 5 млрд. доларів.

За роки незалежності в Україні створено відповідну нормативну базу та організаційну структуру, що забезпечують безпеку дорожнього руху. З моменту прийняття законів та створення організаційних структур внесено численні зміни та доповнення до чинного законодавства та у структуру й функціональну спрямованість органів, які забезпечують безпеку дорожнього руху. Здійснювалися спроби законодавця як лібералізувати, так і посилити адміністративну відповідальність за порушення у цій сфері, однак суттєвих позитивних зрушень це не дало.

З огляду на рівень розвитку соціально-політичних і державотворчих процесів, розвиток «людино-центристської» ідеології, згідно з якою держава має «служити» інтересам громадян – шляхом всебічного забезпечення прав і свобод та законних інтересів,

провідна роль у них відводиться як громадянському суспільству загалом, так і окремій особі – громадянину зокрема. Адміністративно-правовий статус особи відображає взаємовідносини особи з державою та індивідів між собою, які зафіксовані в юридичній формі прав, свобод та обов'язків. Саме з таких позицій нами здійснюється спроба розкрити сутність адміністративно-правового статусу особи у сфері безпеки дорожнього руху, як відповідного режиму «функціонування суспільних відносин, що виникають у процесі переміщення людей і вантажів за допомогою транспортних засобів, які забезпечуються комплексом правових засобів впливу, з метою попередження дорожньо-транспортних пригод, зменшення кількості порушень правил дорожнього руху» [1, с. 23].

Загальнотеоретичні питання, пов'язані з суб'єктами права та правовим статусом особи, розглядалися представниками радянської науки та в сучасних дослідженнях С.С. Алексєєва, Д.А. Керимова, М.І. Козюбри, А.М. Колодія, В.В. Копейчикова, М.Г. Матузова, П.М. Рабиновича, О.Ф. Скакун. Питання адміністративно-правового статусу досліджувалися в працях учених-адміністративістів В.Б. Авер'янова, Ю.П. Битяка, М.О. Бояринцевої, В.М. Гаращука, Є.В. Додіна, І.П. Голосніченка, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова, А.Т. Комзюка, Ю.С. Шемшученко та ін.

Зокрема, проблеми правового статусу особи у сфері безпеки дорожнього руху висвітлювалися в працях В.В. Гаркуші, Т.О. Гуржія, М.М. Долгополової, В.В. Доненко, А.М. Подоляки, В.В. Новикова, В.А. Мисливого, О.Л. Міленіна, О.Ю. Салманової, А.О. Собакар'є та ін.

Метою статті є дослідження механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, дозвільного характеру відносин з надання спеціального права, яким є право на керування транспортним засобом.

Норми адміністративного права, які здійснюють регулятивну функцію, використовують певну кількість правових засобів та способів, які регулюють вплив цих норм на управлінські відносини, на поведінку їх учасників, які об'єднуються поняттям механізму адміністративно-правового регулювання суспільних відносин. Механізм адміністративно-правового регулювання – це сукупність правових засобів, за допомогою яких здійснюється правове регулювання суспільних відносин у сфері адміністративного права [2, с. 32].

У загальноприйнятому розумінні, метод (від гр. *methodos*) – 1) спосіб пізнання, дослідження явищ природи і суспільного життя; 2) прийом чи спосіб дії [3, с. 315]. У науці соціології метод визначається як спосіб досягнення мети [4, с. 373].

Але якщо метод – це передусім спосіб досягнення мети, то змістовне значення способу в сучасній українській мові ототожнюється або з прийомами й засобами чого-небудь [5, с. 57], або з дією або системою дій, які застосовуються при виконанні будь-якої роботи, при здійсненні чого-небудь [6, с. 755].

Так, С.В. Ківалов під методом правового регулювання розуміє сукупність правових засобів та способів здійснення адміністративно-правового регулювання суспільних відносин [7, с. 8], В.Б. Авер'янов під методом правового регулювання розуміє сукупність певних загальних і спеціальних способів, що використовуються законодавцем для забезпечення регулюючої дії норм адміністративного права [8, с. 73]. Отже, вищезазначене дає можливість розглядати будь-який метод незалежно від сфери застосування як сукупність прийомів, засобів і способів, що застосовуються для досягнення конкретної цілі.

У вітчизняній теорії держави і права прийнято виділяти два первинні методи правового регулювання, один з яких використовується в галузях публічного права, інший –

приватного. Як зазначає О.І. Миколенко, що трансформуючись із загальних (базових) методів правового регулювання в галузеві, кожен з цих методів набуває специфічних тонів, унікальний набір прийомів і способів правового регулювання. Саме тому в юридичній літературі можна виділити три поняття метода правового регулювання: загальний метод правового регулювання – сукупність прийомів, способів, що закріплені в праві та притаманні всій системі права України; галузевий метод правового регулювання – сукупність прийомів, способів і засобів, що здійснюють регулювання суспільних відносин у межах відповідної галузі права; сам по собі метод правового регулювання, який поділяють на імперативний та диспозитивний методи [9, с. 290]. Стосовно адміністративно-правового регулювання можна виділити такі особливості, які використовуються для цього методи:

По-перше, для механізму адміністративно-правового регулювання найбільш характерні правові засоби розпорядчого характеру (приписи). Свій безпосередній прояв вони знаходять в тому, що одній стороні відносин надається певний обсяг юридично-власних повноважень, які спрямовані (адресовані) іншій стороні. Остання має підкоритися приписам, які спрямовані носієм розпорядчих прав. Такі повноваження не можуть знаходитися в розпорядженні обох сторін, тому що в цьому випадку вони стають рівноправними суб'єктами.

По-друге, як наслідок, зазначене нами адміністративно-правове регулювання передбачає односторонність волевиявлень одного з учасників відносин. Це владне волевиявлення однієї сторони не рівнозначне волевиявленню іншої сторони, пояснюється тим, що юридично-владні приписи віднесені до компетенції відповідних суб'єктів виконавчої влади.

По третє, у конкретних управлінських відносинах, врегульованих нормами адміністративного права, найбільш типовим є взаємозв'язок між керуючим та керованим: або в керуючого є такі повноваження, яких немає в керованій стороні (наприклад, громадянина), або обсяг таких повноважень у керуючого (наприклад, у підлеглого органа публічної влади). Відтак, складається такий механізм правового регулювання, який не є результатом взаємного (договірного) волевиявлення обох сторін (керуючих та керованих). Зазначена особливість, зокрема, свідчить про те, що адміністративно-правове регулювання виходить з наявності державної владної структури, повноважної вирішувати в односторонньому порядку, але відповідно до вимог законів та адміністративно-правових норм, питання, які виникають у межах регульованих управлінських відносин, незалежно від того, за чиєю ініціативою вони виникають.

По-четверте, усі зазначені риси, які характеризують метод адміністративного права, проявляються і в тих випадках, коли адміністративно-правовими засобами регулюються відносини майнового характеру.

По-п'яте, владність та односторонність, як найбільш суттєві ознаки адміністративно-правового регулювання, не виключають у необхідних випадках дозвільних засобів, у результаті використання яких можуть виникнути публічно-управлінські відносини рівності учасників регульованих суспільних відносин, але використання дозволів також вказується адміністративно-правовими нормами, наприклад, у вигляді відповідних дозволів.

Конкретизуючи загальні положення про сутність адміністративно-правового методу регулювання суспільних відносин, констатуємо наявність таких можливостей правового впливу, які ним створені, на суспільні відносини. По-перше, встановлення певного порядку дій – припис до дій у відповідних умовах та належним чином. При цьому порушення встановленого порядку не обов'язково несе за собою юридичні наслідки. Наприклад, статтею 38 КУпАП передбачаються терміни, у період яких

можуть бути накладені адміністративні стягнення. Після закінчення цього терміну особа не може бути притягнута до адміністративної відповідальності.

По-друге, заборона вчинення певних дій під загрозою застосування відповідних юридичних засобів впливу у вигляді відповідальності (адміністративної чи дисциплінарної тощо), застосуванню інших заходів адміністративного примусу. Так, заборона керування транспортними засобами у стані сп'яніння чи заборона експлуатації транспортних засобів при наявності несправностей, які загрожують безпеці дорожнього руху.

По-третє, надання можливості обрання одного з варіантів належної поведінки, передбаченого адміністративно-правовими нормами. Як правило, цей метод використовується для врегулювання поведінки посадових осіб, при чому останні не мають права відмовитися від такого вибору. Наприклад, дозвіл посадовій особі, яка має право застосовувати заходи адміністративної відповідальності, визначати вид покарання (штраф, попередження тощо), його розмір або взагалі звільнення від адміністративної відповідальності.

По-четверте, надання можливості діяти на власний розсуд, тобто чинити чи не чинити передбачені адміністративно-правовими нормами дії в певних умовах. Як правило, вказане має місце під час реалізації суб'єктивних прав, коли суб'єкту правовідносин дозволено вчинити певні дії. Але відмова від цих дій не тягне за собою жодних юридичних наслідків. Зазначене положення покладене в основу дозвільного методу регулювання суспільних відносин, який у сучасних умовах є найбільш перспективним. Результатом реалізації дозвільного методу регулювання управлінських відносин, його безпосереднім проявом є дозвільна система. Виходячи із зазначеного, можна сформулювати такі особливості, притаманні дозвільній системі, як способу адміністративно-правового впливу на суспільні відносини у сфері безпеки дорожнього руху:

По-перше, це особливий порядок діяльності, який врегульований нормами права, міститься в законах та підзаконних актах. Його метою є забезпечення безпеки дорожнього руху, справедливого розподілу суспільних відносин та правопорядку загалом. Порядок допуску до керування транспортними засобами безпосередньо впливає на відносини, які становлять підвищену небезпеку для громадян, суспільства, громадян, держави, з санкціонуванням винятків із загальних правил, із забезпеченням основ соціальної справедливості. Лише в умовах надзвичайних ситуацій, воєнного стану положення межі дозвільної системи об'єктивно розширюються.

По-друге, дозвільна система реалізується в рамках адміністративно-правових відносин між органами публічної адміністрації, їх посадовими особами та індивідуальними чи колективними суб'єктами, які бажають отримати відповідний дозвіл. Юридичним фактом, який несе за собою виникнення відповідних відносин, є подача зацікавленими та уповноваженими особами відповідних заяв. Отже, зазначені адміністративно-правові відносини виникають без ініціативи суб'єктів публічної адміністрації.

По-третє, сутністю цих відносин є отримання дозволу на дію (бездіяльність), тобто прийняття індивідуального уповноважуючого акта, який власне і легалізує діяння. Вона є завершенням попереднього контролю, перевірки обґрунтованості заяви. Дозвіл може бути надано на визначений або невизначений термін. Сам дозвіл може мати різне найменування: ліцензія, квота, патент, віза, пропуск, сертифікат тощо. В основі дозволу (відмови) можуть бути звичайні та дискреційні повноваження суб'єкта влади. Дискреційні повноваження – це повноваження щодо реалізації адміністративного розсуду, якщо вони не передбачають обов'язків органу узгоджувати свої рішення з будь-яким іншим суб'єктом [10, с. 114].

Послідовна реалізація ідеї розширення прав і свобод громадян передбачає обмеження свободи на розсуд публічної адміністрації під час розгляду заяв громадян, більш чітке закріплення в законах процедур видачі дозволів, підстав відмов, порядку оскарження.

По-четверте, атрибутивною ознакою дозвільної системи є адміністративний нагляд за тим, як здійснюється дозвільне діяння. Про адміністративний нагляд можна вести мову лише в тих випадках, коли після видачі дозволів між отримувачем дозволу та компетентними органами зберігаються адміністративно-правові відносини. Слід підкреслити, що дія дозволу може бути припиненою, а дозвільне правовідношення може бути закінчене у зв'язку з вчиненням особою протиправних дій, а також з інших підстав: погіршення стану здоров'я, набуття чинності нового нормативного акту тощо. При наявності законних підстав зміст дозволу може бути обмежений, або розширений.

По-п'яте, за порушення правил дозвільної системи до винних можуть бути застосовані різні заходи адміністративного примусу, в тому числі і такі, як постійне чи тимчасове припинення дії дозволу (позбавлення прав, певної категорії допуску до керування транспортним засобом, припинення чи призупинення ліцензії тощо).

Отже, в разі, коли індивідуальний чи колективний суб'єкт не епізодично, а на певний час потрапляє у сферу дозвільної системи, він стає власником спеціального адміністративно-правового статусу. Цей статус передбачає обов'язок необхідного оформлення заяви та необхідних документів, визнання відповідного контролю з боку публічної адміністрації та відповідних її органів чи посадових осіб, сприяння такому контролю, дотримання правил здійснення дозвільних дій. Крім додаткових обов'язків, з цим статусом пов'язане розширення адміністративної деліктоздатності, а також отримання прав, заради яких громадянин і стає суб'єктом відповідної дозвільної системи.

Основними видами дозвільної системи є реєстрація, сертифікація, ліцензування, видача дозволів.

У сфері забезпечення безпеки дорожнього руху використовуються всі ці форми дозвільної системи. Стосовно дозволу на керування транспортними засобами, то дозволи видаються для здійснення певних дій та слугують їх легальною підставою. Їх видача здійснюється спеціальними органами публічного адміністрування. Без відповідних дозволів такі дії юридично не дійсні. Саме до цього виду відноситься дозвільна система допуску до керування транспортними засобами. Розглянемо сутності особливості та правові підстави цієї дозвільної системи стосовно вказаних вище загальних характеристик.

Надання права керування транспортними засобами здійснюється в порядку, передбаченому ст.15 Закону України „Про дорожній рух”, яка закріпила основні положення щодо допуску до керування транспортними засобами. Цією нормою встановлено, що кожен громадянин, який досяг встановленого віку і не має медичних протипоказань, може у встановленому порядку отримати право на керування транспортними засобами відповідної категорії, тобто стати водієм. Вік, після досягнення якого громадянин може набути зазначеного права, залежить від виду транспортного засобу: для керування мототранспортними засобами і мотоколясками – це шістнадцять років, автомобілями всіх видів і категорій (за винятком автобусів і вантажних автомобілів, обладнаних для перевезення більше восьми пасажирів), трамваями і тролейбусами – вісімнадцять років, автобусами і вантажними автомобілями, обладнаними для перевезення більше восьми пасажирів, – дев'ятнадцять років.

Проте досягнення одного лише віку недостатньо для одержання права керування. Другою його умовою є належний стан здоров'я особи. Перелік захворювань і вад, при

яких особа не може бути допущена до керування відповідними транспортними засобами, визначається Міністерством охорони здоров'я України. Крім цього, громадянин, який бажає отримати право на керування транспортним засобом, зобов'язаний пройти підготовку в обсязі, передбаченому програмою підготовки водіїв транспортних засобів відповідної категорії чи типу.

Підготовка та підвищення кваліфікації водіїв здійснюються у навчальних закладах незалежно від форм власності та господарювання, що отримали у встановленому порядку ліцензію на цю діяльність. Підготовка та підвищення кваліфікації здійснюються спеціалістами, які відповідають встановленим кваліфікаційним вимогам, із застосуванням необхідних технічних засобів навчання. В особливих випадках допускається самопідготовка водіїв окремих категорій транспортних засобів. Порядок і типові програми підготовки та підвищення кваліфікації водіїв, кваліфікаційні вимоги до спеціалістів, які здійснюють таку підготовку, мінімальний перелік технічних засобів навчання, а також випадки допуску для засвоєння програми підготовки водіїв в індивідуальному порядку, визначаються Міністерством освіти і науки України.

Нарешті, для одержання права керування громадянин має скласти теоретичний і практичний іспити, для чого створено мережу спеціальних реєстраційно-екзаменаційних підрозділів Державтоінспекції. Право на керування транспортними засобами підтверджується відповідним посвідченням. На території України діють національні і міжнародні посвідчення на право керування транспортними засобами, що відповідають Конвенції про дорожній рух. Видача цих посвідчень також належить до компетенції Державтоінспекції МВС України, порядок її врегульовано Інструкцією про порядок приймання екзаменів, оформлення видачі (обміну) посвідчень водія, обліку та зберігання документів, які стосуються екзаменаційної роботи, затвердженою відповідним наказом МВС України. Такими є основні положення про порядок надання права на керування транспортним засобом, регламентовані на законодавчому рівні. По-друге, якість законодавчої регламентації не повністю відповідає соціальній та економічній значущості проблеми. Забезпечення надійності роботи водіїв як головного фактора безпеки дорожнього руху – це лише одна складова. Отримання права на керування транспортними засобами є відображенням об'єктивної реальності, оскільки ця діяльність спрямована на задоволення суспільної «потреби населення та суспільного виробництва в перевезеннях» [11, с. 1]. Професія водія є однією з масових професій, а в особистому користуванні громадян перебуває більше десяти мільйонів транспортних засобів. Як зазначив канадський дослідник Джеральд Уайд: «Кожне суспільство має ту кількість дорожньо-транспортних подій, котре населення суспільства бажає мати, ні більше, ні менше». Саме тому обґрунтованість обмежень, які обумовлюють можливість отримання бажаного права на керування транспортними засобами та припинення його дії, регламентація відповідних процедур у сучасних умовах торкається інтересів більшості населення. Тому законодавство в цій сфері має бути удосконалено, з урахуванням виникнення та розширення спектру існуючих суспільних відносин, які виникають у зв'язку з реалізацією дозвільної системи допуску до керування транспортними засобами. Потребує оновлення зміст публічного адміністрування у сфері безпеки дорожнього руху шляхом перегляду існуючих функцій органів публічного адміністрування – суб'єктів дозвільної системи допуску до керування транспортними засобами. Удосконалення існуючих положень щодо допуску до керування транспортними засобами, підготовка до надання права на керування транспортним засобом, переоцінка змісту підготовки водіїв транспортних засобів має відбуватися з урахуванням європейського вектору розвитку України, реформування всієї правової системи.

Підтримуючи позицію М.О. Бояринцевої, що формування сучасного погляду на адміністративно-правовий статус громадянина України має відбуватися на нових

концептуальних засадах, які впливають з принципу верховенства прав і свобод людини та громадянина у визначенні змісту та спрямованості діяльності держави (частина 2 ст.3 Конституції України) [12, с. 1], зазначимо важливість оновлення змісту спеціального статусу громадянина у сфері безпеки дорожнього руху з урахуванням перспектив, які виникають у зв'язку з соціально-політичними змінами в державі. Подальший розвиток наукової розробки цієї тематики є очевидним, адже реформування адміністративно-правових відносин у сфері безпеки дорожнього руху перебуває в стані активного реформування і потребує змістовної теоретичної основи, формулювання обґрунтованих пропозицій, у першу чергу через оновлення адміністративно-правового статусу особи у сфері безпеки дорожнього руху.

ЛІТЕРАТУРА

1. Мінка Т.П. Адміністративно-правові режими та їх забезпечення органами внутрішніх справ : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / Т.П. Мінка. – Дніпропетровськ, 2011. – 36 с.
2. Коломоєць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник / Т.О. Коломоєць. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 576 с.
3. Словарь иностранных слов [Текст]. – 18-е изд., стер. – М. : Рус. яз., 1989. – 623 с.
4. Энциклопедический социологический словарь / РАН ; Ин-т соц.-полит. исслед. ; [общ. ред. Т.В. Осипова]. – Б.м., 1995. – 939 с.
5. Словарь современного русского литературного языка : в 17 т. / под ред. А.М. Бабкина, С.Г. Бархударова, Ф.П. Филина и др. – М. : Наука, 1961. – Т. 11. – 1961. – 542 с.
6. Ожегов С.И. Словарь русского языка : 70 000 слов / под ред. Н.Ю. Шведовой ; АН СССР, Ин-т русского яз. – М. : Рус. яз., 1989. – 924 с.
7. Адміністративне право України / [за заг. ред. С.В. Ківалова]. – Одеса : Юрид. літ-ра, 2003. – 892 с.
8. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. – у 2-х т. / ред. кол. : В.Б. Авер'янов (гол.). – К. : Юрид. думка, 2004. – Т. 1 : Загальна частина. – 584 с.
9. Миколенко О.І. Теорія адміністративного процедурного права : монографія / О.І. Миколенко. – Х. : Бурун Книга, 2010. – 336 с.
10. Адміністративне право України : підруч. / за заг. ред. Т.О. Коломоєць. – К. : Істина, 2009. – 500 с. ; Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у двох т. – Т. 1. Загальна частина / ред. колегія : В.Б. Авер'янов (голова). – К. : Юрид. думка, 2004. – 584 с.
11. Гаркуша В.В. Адміністративно-правова діяльність працівників ДАІ щодо контролю за правомірністю експлуатації транспортних засобів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / В.В. Гаркуша. – К., 2012. – 16 с.
12. Бояринцева М.А. Адміністративно-правовий статус громадянина України : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к-та юрид. наук : спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес ; фінансове право ; інформаційне право» / М.А. Бояринцева. – К., 2005. – 21 с.

REFERENCES

1. Minka, T.P. (2011) "Administratyvno-pravovi rezhymy ta yikh zabezpechennya orhanamy vnutrishnikh sprav", Thesis abstract for Cand. Sc. (Law.) 12.00.07,

- Dnipropetrovs'k, Ukraine.
2. Kolomojets, T.O. (2011) "Administratyvne pravo Ukrayiny. Akademichnyy kurs", Jurinkom Inter, Kyiv, Ukraine.
 3. Slovar' ynostrannykh slov (1989), Moscow, Russia.
 4. Entsiklopedicheskiy sotsiologicheskiy slovar (1995), Moscow, Russia.
 5. Slovar sovremennogo russkogo literaturnogo yazyika (1961), Moscow, Russia.
 6. Ozhegov, S.I. (1989) "Slovar russkogo yazyika: 70 000 slov", In-t russkogo yaz. Moscow, Russia.
 7. Administratyvne pravo Ukrajiny (2003) [za zah. red. S.V. Kivalova], Jurydyčna literatura, Odesa Moscow, Russia.
 8. Administratyvne pravo Ukrajiny. Akademičnyj kurs : pidruč (2004), Juryd. dumka, Kyiv, Ukraine.
 9. Mykolenko, O.I. (2010) "Teorija administratyvnoho procedurnoho prava. Monohrafija", Burun Knyha, Xarkiv, Ukraine.
 10. Administratyvne pravo Ukrayiny: Pidruch. (2009) Za zah. red. T.O. Kolomojets', Istyna, Kyiv, Ukraine; Administratyvne pravo Ukrayiny. Akademichnyy kurs: Pidruch.: U dvokh t. – T. 1. Zahal'na chastyna (2004) Red.. kolehiya: V.B. Aver'yanov (holova), Yuryd. dumka, Kyiv, Ukraine.
 11. Harkusha, V.V. "Administratyvno-pravova diyal'nist' pratsivnykiv DAI shchodo kontrolyu za pravomirnistyu ekspluatatsiyi transportnykh zasobiv", Thesis abstract for Cand. Sc. (Law.) 12.00.07, Kyiv, Ukraine.
 12. Boyaryntseva, M.A. "Administratyvno-pravovyy status hromadyanyna Ukrayiny", Thesis abstract for Cand. Sc. (Law.) 12.00.07, Kyiv, Ukraine.

УДК 331.586.001.76

НАПРЯМКИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРАЦІВНИКІВ

Єфремова М.Ю., ад'юнкт

Національна академія внутрішніх справ

У науковій статті визначено зміст законодавчо закріплених напрямків професійного розвитку працівників. На підставі аналізу законодавчо закріплених напрямків професійного розвитку працівників автором запропоновано доповнити законодавчо закріпленний перелік.

Ключові слова: професійний розвиток працівників, працівник, роботодавець, професіоналізм, професіональні знання, вміння та навички.

Ефремова М.Ю. НАПРАВЛЕНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ РАБОТНИКОВ / Национальная академия внутренних дел, Украина

В данной научной статье определено содержание законодательно закрепленных направлений профессионального развития работников. На основании анализа законодательно закрепленных направлений профессионального развития работников автором предложено дополнить законодательно закрепленный перечень.

Ключевые слова: профессиональное развитие работников, работник, работодатель, профессионализм, профессиональные знания, умения и навыки.